

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว

ของ นายชัช ชลวร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๘ - ๙/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๑/๒๕๕๓

เรื่องพิจารณาที่ ๕๑/๒๕๕๓

วันที่ ๒๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุสั่งยุบพรรคเพื่อนเกษตรกรไทย ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือไม่

ประเด็นที่สอง ผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องต้องยุบไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่

ความเห็น

ศาลมีคำสั่งให้รวมการพิจารณาคดีเรื่องพิจารณาที่ ๒๑/๒๕๕๓ และเรื่องพิจารณาที่ ๕๑/๒๕๕๓ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยไปในคราวเดียวกัน โดยให้เรียกนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ผู้ร้อง และให้เรียกพรรคเพื่อนเกษตรกรไทยว่า ผู้ถูกร้อง

กรณีคำร้องที่หนึ่ง (เรื่องพิจารณาที่ ๒๑/๒๕๕๓) ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบสรุปได้ว่า ผู้ร้องได้รับรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวัน นับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน แต่รายงานดังกล่าวไม่ได้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง

ซึ่งไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) ที่บัญญัติให้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง และไม่ถูกต้องตามประกาศของ นายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง วิธีการรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๐ จึงไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง ผู้ร้องอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง ให้ผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและเป็นไป ตามที่กฎหมายกำหนด และแจ้งต่อผู้ร้องภายในวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ ผู้ถูกร้องมีหนังสือวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๒ และวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๒ ขอผ่อนผันการรับรองรายงานดังกล่าว เป็น ภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๒ หรือไปรวมปีงบประมาณ ๒๕๕๓ เนื่องจากไม่มีงบประมาณที่จะ จัดประชุมใหญ่พรรค ประกอบกับประสบปัญหาเกี่ยวกับระบบงานธุรการ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาที่ผู้ร้อง กำหนด ผู้ร้องยังไม่ได้รับรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) ผู้ร้องจึงมีหนังสือวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ แจ้งให้ ผู้ถูกร้องทราบว่าไม่สามารถพิจารณาคำขอผ่อนผันหรือขยายระยะเวลาให้ได้ รวมทั้งชี้แจงเหตุผล การไม่รายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ภายในเจ็ดวันนับแต่ วันได้รับหนังสือ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนด ผู้ถูกร้องไม่ได้ชี้แจงเหตุผล

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุสั่งยุบพรรคเพื่อนเกษตรกรไทย ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือไม่

ปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยเบื้องต้นตามคำร้องที่หนึ่ง (เรื่องพิจารณาที่ ๒๑/๒๕๕๓) มีว่า กระบวนการยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่ เห็นว่า กระบวนการดำเนินการ ของผู้ร้องเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เป็นการดำเนินการในการแสวงหาข้อเท็จจริงของผู้ร้อง เกี่ยวกับการกระทำของผู้ถูกร้องในคดีนี้ อันเป็นกระบวนการพิจารณาของผู้ร้องเพื่อนำเข้าในที่ประชุม คณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณา โดยยังไม่มีกระบวนการวินิจฉัยสั่งการของผู้ร้องเกี่ยวกับการกระทำอันเป็น เหตุในการยุบพรรคผู้ถูกร้องแต่อย่างใด ดังนั้น ความปรากฏต่อนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง หมายถึง นายทะเบียน

มีการวินิจฉัยสั่งการเกี่ยวกับการกระทำของผู้ถูกร้องตามความผิดที่เกิดขึ้น เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีมติเห็นชอบ ซึ่งในคดีนี้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติเห็นชอบในวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๓ ให้ผู้ร้อง ดำเนินการเพื่อให้มีการยุบพรรคผู้ถูกร้อง โดยให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง จึงถือว่าความปรากฏต่อผู้ร้อง เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญในวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่น ภายในสิบห้าวัน กระบวนการยื่นคำร้องของผู้ร้องในคดีตามคำร้องที่หนึ่ง (เรื่องพิจารณาที่ ๒๑/๒๕๕๓) จึงชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง แล้ว

ปัญหาที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยประการต่อไปมีว่า กรณีมีเหตุสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือไม่ เห็นว่า ผู้ถูกร้องได้รายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อผู้ร้อง แต่รายงานดังกล่าวไม่ได้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) ผู้ร้องจึงสั่งให้ผู้ถูกร้องรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ในข้อนี้แม้ว่าผู้ถูกร้องมีหนังสือขอผ่อนผันการรายงานออกไปก่อน โดยให้เหตุผลเรื่องงบประมาณในการจัดประชุมและปัญหาระบบงานธุรการ แต่ข้ออ้างของผู้ถูกร้อง ดังกล่าวไม่อาจอ้างเป็นเหตุที่จะไม่นำรายงานเข้าที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง เมื่อพ้นกำหนด ระยะเวลา ผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการรายงาน ผู้ร้องจึงแจ้งให้ดำเนินการอีกครั้งโดยให้ชี้แจงเหตุผลการไม่รายงาน การดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้ผู้ร้องทราบ แต่ผู้ถูกร้องไม่ได้ชี้แจงเหตุผล การกระทำของผู้ถูกร้อง จึงไม่มีเหตุผลอันสมควรที่จะไม่รายงานตามที่ผู้ร้องสั่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า เมื่อครบระยะเวลาการรายงาน ตามวรรคหนึ่งแล้ว หากพรรคการเมืองใดยังไม่ได้รายงาน ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมือง รายงานภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วยังมิได้รายงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มีการยุบพรรคการเมืองนั้น กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง

ประเด็นที่สอง ผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องต้องยุบไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่

เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ บัญญัติว่า ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องถูกยุบไปเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป บทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติกำหนดผลของการฝ่าฝืนการกระทำที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญไม่สามารถใช้ดุลพินิจสั่งเป็นอย่างอื่น ดังนั้น เมื่อพรรคผู้ถูกร้องต้องถูกยุบไปเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง แล้ว ผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องต้องยุบไป

สำหรับคำร้องที่สอง (เรื่องพิจารณาที่ ๕๑/๒๕๕๓) ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบสรุปได้ว่า ผู้ร้องไม่ได้รับรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งผู้ถูกร้องต้องแจ้งต่อผู้ร้องทราบภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๓ ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน ผู้ร้องอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง ให้ผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และแจ้งต่อผู้ร้องภายในวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนด ผู้ร้องยังมิได้รับรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ผู้ร้องจึงมีหนังสือวันที่ ๑๖ กันยายน

๒๕๕๓ ให้ผู้ถูกร้องชี้แจงเหตุผลการไม่รายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันได้รับหนังสือ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนด ผู้ถูกร้อง ไม่ได้ชี้แจงเหตุผล

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุสั่งยุบพรรคเพื่อนเกษตรกรไทย ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือไม่ เห็นว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้รายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ต่อผู้ร้องภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา ผู้ร้องจึงสั่งให้ผู้ถูกร้องรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนด เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา ผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการรายงาน ผู้ร้องจึงแจ้งให้ดำเนินการอีกครั้งโดยให้ชี้แจงเหตุผลการไม่รายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้ผู้ร้องทราบ แต่ผู้ถูกร้องไม่ได้ชี้แจงเหตุผล การกระทำของผู้ถูกร้องจึงไม่มีเหตุผลอันสมควรที่จะไม่รายงานตามที่ผู้ร้องสั่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า เมื่อครบระยะเวลาการรายงานตามวรรคหนึ่งแล้ว หากพรรคการเมืองใดยังไม่ได้รายงาน ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงานภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วยังมิได้รายงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มีการยุบพรรคการเมืองนั้น กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง

ประเด็นที่สอง ผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องต้องยุบไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่

เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ บัญญัติว่า ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องถูกยุบไปเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง

ขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป บทบัญญัติดังกล่าว เป็นบทบัญญัติกำหนดผลของการฝ่าฝืนการกระทำที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญไม่สามารถใช้ดุลพินิจสั่งเป็นอย่างอื่น ดังนั้น เมื่อพรรคผู้ถูกร้องต้องถูกยุบไปเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืน มาตรา ๔๒ วรรคสอง แล้ว ผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้ง การจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้ง การจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้ง การจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องต้องยุบไป

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงสั่งให้ยุบพรรคเพื่อนเกษตรกรไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง และ สั่งให้ผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคเพื่อนเกษตรกรไทยจะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคเพื่อนเกษตรกรไทยต้องยุบไป ตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ ตามคำร้องที่สอง (เรื่องพิจารณาที่ ๕๑/๒๕๕๓)

นายชัช ชลวร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ